

Consultatieverslag wijziging Wet basisregistratie personen en Wet basisadministraties persoonsgegevens BES

Naar aanleiding van de internetconsultatie in de periode 19 december 2019 tot en met 29 januari 2020 zijn drie openbare reacties binnengekomen. Daarnaast is het voorstel voorgelegd aan het Gebruikersoverleg BRP, de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), de Commissie toezicht bescherming persoonsgegevens BES (CBP BES) en het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR). Naar aanleiding van de reacties zijn op verscheidene plaatsen in de toelichting bij het wetsvoorstel wijzigingen, verduidelijkingen en aanvullingen aangebracht.

De volgende punten kwamen in de consultatie naar voren.

Gebruikersoverleg BRP

Het Gebruikersoverleg BRP is conform artikel 1.15 van de Wet BRP geconsulteerd.

De Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben verzocht om een herziening van het voorstel inzake de wettelijke verplichting tot het ambtshalve registreren van een persoon op een briefadres. De NVVB vraagt hoe de voorgestelde regeling zich verhoudt tot de mogelijkheid tot ambtshalve opneming van het vertrek van de ingezetene uit Nederland (artikel 2.22 van de Wet BRP) en tot de verplichtingen die rusten op de briefadresgever (artikel 2.45 van de Wet BRP). Hierover kan worden opgemerkt dat de voorgestelde aanpassing van artikel 2.23 van de Wet BRP niet raakt aan de voorwaarden voor de ambtshalve opneming van het vertrek uit Nederland. Het betreft de situatie dat een ingezetene niet kan worden bereikt, van hem geen aangifte van wijziging van zijn adres of van vertrek is ontvangen, en na gedegen onderzoek geen gegevens over hem kunnen worden achterhaald betreffende het verblijf in Nederland. Dit betekent dat, indien aan deze voorwaarden van artikel 2.22 is voldaan, het college van burgemeester en wethouders (B&W) kan besluiten om het gegeven van vertrek op te nemen ten aanzien van een persoon die eerder ambtshalve is geregistreerd op een briefadres. Artikel 2.45, derde lid, van de Wet BRP bepaalt dat de briefadresgever er zorg voor draagt dat de voor de briefadreshouder bestemde geschriften aan hem worden doorgegeven. Het betreft hier een (inspannings)verplichting die voor het college als briefadresgever niet anders is dan voor een particuliere briefadresgever.

In algemene zin stelt de NVVB dat de voorgestelde regeling het risico op adresgerelateerde fraude vergroot. Zij wijst erop dat registratie op een briefadres een middel is om fraude te plegen met adresafhankelijke overheidsvoorzieningen. Het belang om dit type fraude te voorkomen wordt onderschreven. Het voorkomen van fraude mag echter niet leiden tot situaties waarin hulpbehoevende burgers ten onrechte niet ingeschreven worden als ingezetene. Het is dan ook van belang dat in het kader van de inschrijving een zorgvuldige beoordeling van de feitelijke situatie plaatsvindt. Hierover kan worden opgemerkt dat bij de ambtshalve registratie op een briefadres, de wettelijke voorwaarden voor inschrijving onverkort gelden. Dit betekent dat, voordat tot inschrijving wordt overgegaan, de identiteit van betrokkene moet worden vastgesteld, evenals de rechtmatigheid en verwachte duur van het verblijf in Nederland. Indien betrokkene feitelijk beschikt over een woonadres, in de zin van artikel 1.1, onderdeel o, van de Wet BRP, wordt er geen briefadres opgenomen, maar vindt inschrijving plaats op het betreffende woonadres. Dit is slechts anders indien sprake is van verblijf in een instelling als bedoeld in artikel 2.40 van de Wet BRP of wanneer het om andere redenen onwenselijk is dat een woonadres wordt opgenomen (artikel 2.41 van de Wet BRP). Bij vermoedens van fraude kan het college (nader) onderzoek instellen, alvorens over te gaan tot het ambtshalve opnemen of aanpassen van (adres)gegevens in de BRP.

De VNG vraagt voor welke gemeente de verplichting tot ambtshalve opname van een briefadres geldt, indien betrokkene afwisselend in verschillende gemeenten verblijft. In het verlengde daarvan vraagt zij om een nadere toelichting van het begrip dak- en thuisloze. De verplichting als hier bedoeld gaat in, en geldt, op het moment dat een college kennis krijgt van de situatie die tot ambtshalve handelen noopt. Deze kennis kan bijvoorbeeld ontstaan door een melding van een instelling voor maatschappelijke ondersteuning. Het is ook mogelijk dat betrokkene zich meldt bij de gemeente, maar niet beschikt over een woonadres en briefadresgever en zodoende geen (volledige) aangifte kan doen. Juist in deze situaties is het zaak dat de gemeente betrokkene niet doorverwijst naar een andere gemeente, maar zelf zorgdraagt voor de inschrijving. Een definitie

van het begrip dak- en thuisloze is in dit verband niet noodzakelijk. Het gaat erom dat het college vaststelt dat aan de genoemde wettelijke voorwaarden voor inschrijving als ingezetene is voldaan. Registratie op een briefadres is daarbij pas aan de orde indien het college vaststelt dat een woonadres, in de zin van artikel 1.1, onderdeel o, van de Wet BRP, ontbreekt of als sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 2.40 of 2.41 van de Wet BRP.

De VNG en NVVB hebben voorts opmerkingen gemaakt bij de voorgestelde regeling tot uitbreiding van de registratie van levenloos geboren kinderen en kinderen die voor de inschrijving in de GBA of BRP zijn overleden.

Op advies van de NVVB is het voorstel aangepast, op zo een wijze dat een verzoek tot registratie van een levenloos geboren of overleden kind in beginsel alleen gedaan kan worden door de ouder die, op het moment van het indienen van het verzoek, als ingezetene in de BRP is ingeschreven. De reden hiervan is dat op de persoonslijst van de ingeschrevene die na emigratie niet-ingezetene is geworden slechts gegevens over de betrokken niet-ingezetene zelf worden bijgehouden. Zo wordt een in het buitenland levend geboren kind niet opgenomen op de persoonslijst van de ouder die niet-ingezetene is. Ook worden bijvoorbeeld geen gegevens opgenomen over een huwelijk of geregistreerd partnerschap. Dit is slechts anders als het gegevens betreft over feiten die zich hebben voorgedaan in de tijd dat de betreffende persoon nog ingezetene was. Indien de geboorte van een kind dat levenloos ter wereld is gekomen heeft plaatsgevonden op het moment dat de ouder nog als ingezetene van een gemeente was ingeschreven in de BRP, de GBA of het persoonsregister, kan deze ouder na emigratie alsnog verzoeken om gegevens over dat kind op zijn persoonslijst te vermelden indien de ouder die het verzoek doet in de GBA of de BRP als ingezetene was ingeschreven.

VNG en NVVB vragen waarom de registratie van kinderen die zijn overleden maar hebben geleefd als zodanig kenbaar wordt gemaakt in de basisregistratie, zodat de verstrekking van gegevens van deze kinderen kan worden beperkt tot specifieke situaties (ten behoeve van een verzoek tot inzage als bedoeld in artikel 2.55 van de Wet BRP en in MijnOverheid). De verstrekking van gegevens als hier bedoeld (en eventuele beperking daarvan) wordt in het onderhavige wetsvoorstel niet als zodanig geregeld. Wel is de memorie van toelichting bij het voorstel op dit punt aangepast. Anders dan bij verzoeken die zien op de registratie van levenloos geboren kinderen, zal de registratie van kinderen die geleefd hebben, maar zijn overleden voor eerste inschrijving van de ouder, niet als zodanig (gecodeerd) kenbaar worden gemaakt in de BRP. De verstrekking van de op verzoek opgenomen gegevens van kinderen die geleefd hebben wordt dan ook op voorhand niet beperkt tot specifieke situaties. Dit onderscheid is mede gelegen in het feit dat deze kinderen rechtssubjecten zijn, wier gegevens om die reden van belang kunnen zijn voor overheidsorganen en derden die gebruik maken van de BRP bij de uitvoering van hun (publieke) taken.

Adviescollege Toetsing Regeldruk

Het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) adviseert om te verduidelijken wat het verwachte effect zal zijn van de wijziging ten aanzien van de verplichting tot het ambtshalve registreren van een persoon op briefadres, op welke wijze dit effect wordt gemonitord en in hoeverre stappen zijn voorzien ten behoeve van de handhaving in het geval gemeenten geen opvolging geven aan deze verplichting. In het BRP-stelsel is het toezicht ingericht over de band van de jaarlijkse zelfevaluaties door de colleges van B&W. De (processen rond de) bijhouding maakt onderdeel uit van deze evaluatie. Door middel van de uitkomsten van de zelfevaluaties is de minister van BZK in staat om de uitvoering van de Wet BRP te monitoren, ook als het gaat om de registratie van personen op een briefadres.

Het college adviseert voorts om na te gaan welke autoriteiten in het Caribische deel van het Koninkrijk voor de uitoefening van hun publiekrechtelijke taak gegevens uit de BRP nodig hebben en in samenspraak met deze autoriteiten te bekijken hoe gegevensverstrekking uit de BRP lastenluw kan worden georganiseerd. Hierbij gedacht worden aan autoriteiten die belast zijn met de uitvoering van Rijkswetgeving, maar ook aan autoriteiten die bij de uitvoering van lokaal geldende wetgeving gegevens uit de BRP nodig hebben. Het is voorshands niet mogelijk om een limitatieve opsomming te geven van de autoriteiten die hiervoor in aanmerking komen. Het wetsvoorstel beoogt in algemene zin een grondslag te bieden voor gegevensverstrekking als hier bedoeld. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden de autoriteiten (op verzoek) aangewezen die voor verstrekking van gegevens uit de BRP in aanmerking komen. Dit maakt ook

dat het voorshands niet mogelijk is om, zoals het ATR adviseert, een kwantitatieve analyse op te nemen van de regeldrukvermindering als gevolg van dit voorstel. In de toelichting bij de regeling waarin deze autoriteiten worden aangewezen zal worden ingegaan op de regeldrukvermindering die de betreffende aanwijzing tot gevolg heeft.

Tot slot adviseert het ATR om een analyse op te nemen over het aantal situaties waarbij minder personen bij de gemeente dienen langs te gaan bij de aangifte van vertrek en van de tijdsbesparing die optreedt als gevolg van het voorstel. Aangezien gemeenten al in lijn handelen met hetgeen nu wordt voorgesteld zal de regeldrukvermindering naar verwachting zeer gering zijn.

AP en CBP BES

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft bij het wetsvoorstel geen opmerkingen gemaakt. De Commissie toezicht bescherming persoonsgegevens BES (CBP BES) heeft gereageerd op het voorstel tot uitbreiding van de gegevensverstrekking aan autoriteiten in het Caribische deel van het Koninkrijk. De CBP BES merkt op dat de grondslag voor deze gegevensverstrekking is gelegen in artikel 46 van de AVG: verstrekking aan een derde land met een passend niveau van bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokken ingeschrevenen. De CBP BES vraagt welke passende waarborgen er in ieder geval dienen te worden geboden voor de rechtmatige uitwisseling van persoonsgegevens tussen de landen binnen het Koninkrijk en de Caribische en Europese gebieden van het land Nederland. Deze vraag kan niet in algemene zin beantwoord worden. Het passend beschermingsniveau voor verstrekking van gegevens uit de BRP aan het Caribische deel van Koninkrijk wordt gewaarborgd door de Wet bescherming persoonsgegevens BES¹ en in de Caribische Landen door de daarop betrekking hebbende Landsverordeningen van Aruba,² Curaçao³ en Sint Maarten.⁴ Daarnaast biedt de Wet BRP technische en juridische waarborgen die onverkort van toepassing zijn op de verstrekkingen als hier bedoeld.

Internetconsultatie

De internetconsultatie heeft drie reacties opgeleverd. Eén van deze reacties betrof een blijk van waardering voor het voorstel voor de wettelijke verplichting tot het ambtshalve registreren van een persoon op een briefadres. Daarbij is tevens de vraag gesteld hoe de minister van BZK toeziet op de naleving van deze verplichting, mocht het voorstel wet worden. In het bovenstaande is hier reeds op ingegaan, in reactie op de gelijklopende vraag van het ATR.

Daarnaast zijn er twee vragen gesteld over de voorgestelde regeling tot uitbreiding van de registratie van levenloos geboren of overleden kinderen. Voor wat betreft de categorie van ouders die een verzoek als hier bedoeld kunnen indienen, wordt verwezen naar bovenstaande reactie op vragen van de NvvB. Voor wat betreft de categorie van kinderen kan registratie op verzoek als hier bedoeld enkel plaatsvinden indien het overleden kind zelf *niet* reeds ingeschreven is in de basisregistratie.

¹ *Stb. 2010, 349.*

² Landsverordening van 19 mei 2011 houdende nieuwe regels ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen en verstrekken van persoonsgegevens (Landsverordening persoonsregistratie), *AB 2011, 37.*

³ Landsverordening van 4 september 2010 houdende regels inzake de bescherming van persoonsgegevens (Landsverordening bescherming persoonsgegevens), *AB 2010, 84.*

⁴ Landsverordening bescherming persoonsgegevens van 20 december 2012, *AB 2012, GT no. 2.*

